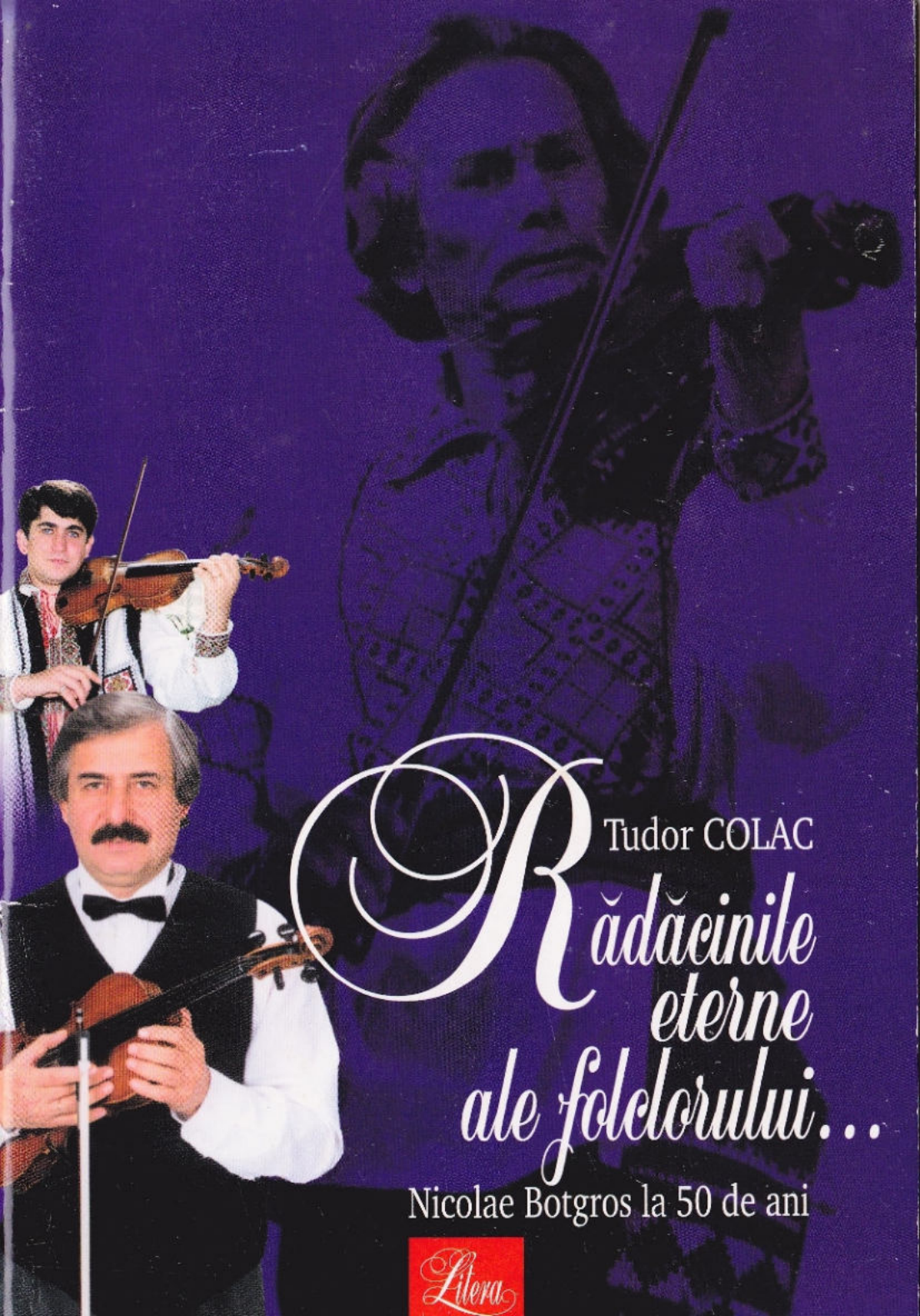

Tudor COLAC
*R*ădăcinile
eterne
ale folclorului...

Nicolae Botgros la 50 de ani

Un magician al vieții.

ARGUMENT

*...Iar lăuta-ți când suspină,
Doru ni-i de rădăcină,
Cu vioara când ai plâns,
Dor de viață ne-ai aprins...*

Eca și cum ar coborî din vechile fresce cu magi în strai de îngeri, cu lumina lină a zorilor în ochii abia mijiti, dar mai mult rătăciți într-o lume de dor. Sau poate e doar umbra Luceafărului pe un susur tremurător de izvor. Și, totuși, de ce e atât de durut acest cântec pre nume Folclor?!

Parcă nu demult ne-am bucurat că intrăm într-un nou mileniu. Folclorul nostru este multimilenar. Și astăzi suntem mândri că în panteonul marilor personalități ale culturii muzicale îl avem la loc de cinste pe un magician al viorii cu numele Nicolae Botgros și că ne duce faina în lume alături de marile figuri artistice ale timpului.

Despre acest muzician polivalent, înzestrat de către Demiurg cu har și talent nativ ieșit din comun, mi-aș permite să vorbesc cel puțin în câteva ipostaze.

Nu voi greși afirmând că în prezent Nicolae Botgros este pe un punct culminant în cariera sa violonistică interpretativă.

Prin sensibilitatea sa ieșită din comun violonistul Nicolae Botgros a câștigat faima celui mai de seamă lăutar pe care l-a avut cândva neamul nostru. Interpreți cu renume din Ardeal și Oltenia, Dobrogea și Moldova, Muntenia și Maramureș consideră o deosebită onoare să fie acompaniați de orchestra *Lăutarii* și de Nicolae Botgros. Colaborarea cu celebra orchestră în vederea elaborării unui CD reprezintă momentul de vârf în

cariera lor, fiindcă execuția impecabilă, originalitatea și prospețimea viziunii interpretative redau cântecului popular veșnica tinerețe fără bătrânețe...

Cele circa o sută de casete, CD-uri, discuri gigante, albume, înregistrări Radio și TV însumând peste 2000 de creații sunt mărturii grăitoare.

Ornamentația melodiilor sale amintește de arta de filigran a clasicului Ion Creangă, de șiragul cu vorbe de duh îndantelate ale lui M. Sadoveanu. De aici, poate, își trage seva acel patos al arcușului ce îmbălsămează sufletele spectatorilor. Dinastia de muzicieni Botgros, dacă ne referim la repertoriul instrumental, a conferit muzicii lăutărești un stil propriu, inconfundabil, de o strălucire aparte prin cizelarea frazelor, bogăția sonorităților, plenitudinea armonică. Încă nici un violonist de la noi nu a reușit să exprime atât de plenar și să tâlmăcească tehnic și expresiv un repertoriu select caracteristic vetrei folclorice de proveniență — câmpia din valea Prutului de jos, în special satul Bădicu Moldovenesc, baștina artistului și localitățile din împrejurimi — așa cum a reușit acest lucru Nicolae Botgros. Poate mai mult și mai altfel decât frații Vasile și Gheorghe viitorul maestru a reușit să însușească de la tatăl său, celebrul lăutar Dumitru Botgros, acea vibrație afectivă caracteristică stilului lăutăresc, dominat de o claritate și căldură individualizată în

fiecare piesă, pulsația viguroasă a ritmului în jocurile populare, acuratețea, firescul și spontaneitatea exprimării prin alinucarea degetului din subton în ton, glissando pe coardă, abundența melismelor și altor ornamente melodice, intonații netemperate, cum ar fi sferturile de ton ș. a., acel tremolo puternic, ce atinge nota superioară, mai numit și trilul fals-lăutăresc, cântatul prin scordatură etc. La acestea vom mai adăuga consistența sonoră viguroasă, amplexarea melodică exprimată de vioara sa fermecată.

Prin tot ce a realizat până în prezent ca violonist maestrul Nicolae Botgros s-a dovedit a fi un continuator demn al tradițiilor școlii violonistice populare, domeniu în care s-au impus Grigoraș Dinicu, Ioan Matache, Tudor Pană, Alexandru Bidirel, Toader Captari, Florea Cioacă, Ion Albeșteanu, Nicușor și Victor Predescu, Ion Luca-Bănățeanu, Constantin Mirea, Efta Botoga, Ion Banu, Ion Petre Stoican, Ion Drăgoi, Dumitru Blajinu și încă mulți alți maeștri ai arcușului.

Mai mult decât atât, pornind de la școala cu cea mai însemnată pondere în cariera sa viitoare — familia și aportul considerabil al tarafului tatălui, în care a cântat la nuniți și cumătrii, petreceri de tot felul, Nicolae Botgros cu timpul este atras și de creații de altă factură. Astfel că astăzi suntem în drept să afirmăm fără echivoc faptul că Nicolae Botgros este copleșit de muzica clasică mai ales pentru cantabilitatea cuceritoare a liniilor melodice, strălucirea tehnică și sinceritatea simțirii, ce conferă o expresivitate de o fervoare irezistibilă sentimentelor umane. La acest capitol maestrul și-a format un repertoriu ce se distinge prin accesibilitatea profundă a pieselor și claritatea impecabilă a formelor, spontaneitatea și bogăția inspirației lirice, virtuozitatea tehnică și farmecul inedit al cântănelor instrumentale. De remarcat, că în turneele din Spania și Italia acum opt ani violonistul Nicolae Botgros a întrunit unanim sufragiile publicului în repertoriul clasic și în muzica de cafè-concert, alături de splendide creații lăutărești.

În ultimele trei decenii și mai bine Nicolae Botgros s-a impus drept unul dintre cei mai înzestrați șefi de orchestră.

La începutul urcușului său în această postură a fost activitatea de dirijor al orchestrei de muzică populară *Ciocărlia* din Edineț, în paralel având și misiunea de a îndruma și mișcarea artistică de amatori din teritoriu. Am putea afirma că anume aici ca dirijor și-a format gustul artistic alături de lăutari cu renume: Dumitru Ciobanu zis și Mechiu, Nicolae Banu, Nicolae Ciobanu, Alexandru Ciobanu, Boris Lachei, Ion Popov ș. a.

Și aici, ca și la Cahul ori Soroca, cei mai de preț informatori i-au fost hora satului și nunta de la țară, care pe atunci erau mai bogate în obiceiuri locale ce solicitau și contribuția lăutarilor. Vatra satului i-a rămas și până în prezent acel tezaur de unde învață mereu.

În anul 1978 când Filarmonica din Chișinău a decis renașterea formației de lăutari într-o formulă nouă, tânără, angajată în efortul spiritual de revalorificare a folclorului muzical, formație cu numire autohtonă — *Lăutarii*, ne-a bucurat nespus numirea violonistului Nicolae Botgros în frunte. A trecut o perioadă nemaipomenit de scurtă și noua formație și-a făcut faimă nedeazămințită. Melodicitatea ce te absoarbe și-ți impune contactul cu reveria folclorică fără echivoc, tradițiile moștenite din familie în arta de sculptor al sunetelor, suflul nou adus în interpretare prin acuratețea și bogăția timbrală, autenticitatea redării caracterului arhaic al melodiilor, acea demonstrație de virtuozitate a coardelor cu scipiri de ritm și culoare, dozarea nuanțată, evidențierea planurilor sonore, omogenizarea tuturor grupurilor, finețea și minuțiozitatea în detalii contribuie la interpretarea elevată a unui repertoriu variat. Iată un ecou la arta dirijorului N. Botgros în acele prime concerte ale *Lăutarilor*, spicuit din presa timpului: „Membrii formației fac din cântarea colectivă o bucurie. Trompetistul Vladimir Duminiță, naistul Nelu Laiu, acordeonistul Petre Baronciuc, țambalagiul

Grigore Severin, clarinetistul Ion Ciobanu, contrabasistul Petre Vieru, toți vioristi ne-au cucerit prin sinceritatea interpretării, prin virtuozitate și maturitate artistică, prin capacitatea fiecăruia de a controla spontaneitatea acordurilor în omogenitatea lor, în fine, ne-au demonstrat talentul lor incontestabil. Este meritul unui muzician și dirijor cu nume mare în viitor.

Cântecele în prelucrarea lui Nicolae Botgros denotă respect și dragoste pentru muzica noastră populară, rafinament și bun gust... A fost o muzică a visului, a dorului și a discreției, plină de o copleșitoare și inefabilă poezie, a fost o înlănțuire organică de imagini trăite și simțite împreună cu interpreții și de către cei din sală. A fost o fântână nesecată cu ochi limpezi și sinceri, în care noi toți am văzut cerul și apele, codrul și pășările, dealurile și văile, și sufletul nostru“...

Personalitatea lui Nicolae Botgros ca dirijor, credem, rezidă în arta cu care propagă folclorul tradițional autentic, în tratarea repertoriului ca valoare intrinsecă și documentară. Temperamentul său deosebit, firea-i neastâmpărată, dublată în permanență de o fervoare căutătoare și inovatoare sunt determinante în zămisirea unor formule noi de exprimare artistică, de acompaniament, de găsire a celei mai reușite corespondențe voce — acompaniament — instrumente melodice.

Dirijorul Nicolae Botgros este unul dintre experimentatorii-pionieri ai noilor modalități de prezentare a formulelor instrumentale cu armonii clădite pe orchestrații judicios concepute și dozate, echilibrate prin punerea în valoare a liniilor melodice care se contopesc în sonorități de ansamblu nuanțate suficient de sugestiv ca să respecte și să evidențieze stilul de tălmăcire a folclorului de origine. Dintre șefii de orchestre din generația de astăzi Nicolae Botgros s-a făcut remarcant alături de Ioan Cobălă și George Sârbu, Gheorghe Banariuc, Sergiu Ciuhrii ș. a. prin explorarea manierei interpretative caracteristice tarafului tradițional moldovenesc. Vom reține în acest context

faimosul vibrato „spiritualizat“, de o noblete aparte în practica formațiilor lăutărești, alternarea registrelor și dialogurile între instrumentele soliste, alte „găselnițe“ ce-l definesc doar pe Nicolae Botgros, care a impus un cult al valorilor autentice în opera de prelucrare și în aranjamentele orchestrale. Și în această ipostază Domnia Sa conferă distincție muzicii noastre populare. Este de așteptat ca etnomuzicologii să manifeste mai multă tenacitate în elucidarea acestor calități ale maestrului.

Deocamdată apelăm la opinia unui muzician ilustru. Bunăoară, pentru Gheorghe Zamfir orchestra *Lăutarii* cu cei 20 de interpreți a însemnat la o etapă a vieții „un imens sac de oxigen și speranță, cu talentul lor unic și marea lor inimă... Pentru prima oară în istoria folclorului nostru melodiile din repertoriul lăutăresc sunt tratate orchestral de Nicolae Botgros ca piese clasice, nu pentru a le degrada sau deforma, ci dimpotrivă, pentru a le reda o nouă tinerete, frumusețea ascunsă și pentru a le proteja și conserva. De remarcat că Nicolae Botgros a fost la cea mai mare înălțime, reușind în timp record să-și însușească un repertoriu extrem de variat și dificil. Nici o orchestră simfonică sau o alta din lume n-ar fi fost capabilă de o asemenea performanță.“

E de la sine înțeles că doar cunoașterea în profunzime a folclorului autentic, a instrumentelor muzicale pe care le posedă la perfecție — să ne amintim de filmul *Omul-orchestră* lansat prin anii '70 și realizat tehnic prin metoda multi-pleybi, al cărui protagonist este, apoi, nu în ultimul rând, școala cântării în ansamblu, pe care a însușit-o în familie, la Soroca, Edineț, ca violonist în orchestrele *Mugurel* sau a ansamblului de dansuri *Joc* — i-au înlesnit aceste realizări de excepție.

La pragul acestei jumătăți de secol din viață îi dorim să stea și în continuare de veghe la rădăcinile eterne ale Folclorului.

Fisier biografic

Nicolae Botgros s-a născut la 25 ianuarie 1953 în satul Bădicu Moldovenesc, județul Cahul, în familia lui Dumitru și a Eugeniei Botgros.

Studii:

1961-1968 • Școala din Bădicu Moldovenesc
1968-1971 • Colegiul de Artă Populară, Soroca
1988-1990 • Conservatorul *Gavriil Musicescu*, Chișinău
2002 • Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Chișinău

Activitatea artistică:

1971-1973 • Dirijor al orchestrei de muzică populară *Ciocârlia* din Edineț
1973-1974 • Violonist în orchestra *Mugurel* a Filarmonicii din Chișinău
1974-1978 • Violonist în orchestra Ansamblului moldovenesc academic de Stat de dansuri populare *Joc*.

Din 1978 • Director artistic și prim-violonist al orchestrei de muzică populară *Lăutarii*

Concomitent:

Din 2002 • Dirijor și violonist al ansamblului artistic *Ciocârlia* sub egida MAI al României

• Prim dirijor al ansamblului artistic de muzică și dans *Lăutarii* al MAI al Republicii Moldova.

Distincții și titluri onorifice:

1982 • Artist emerit din Republica Moldova
1988 • Artist al Poporului din Republica Moldova
1993 • Ordinul Republicii
2000 • Ministerul Culturii din Republica Moldova conferă orchestrei *Lăutarii* titlul onorific **Orchestra Națională de muzică populară** pentru că „a contribuit în mod esențial la promovarea și revalorificarea tradițiilor artei muzicale naționale în țară și departe de hotarele ei”.

2002 • Postul de televiziune *România Internațional* îl declară drept dirijorul celei mai bune orchestre de muzică populară din întreg spațiul românesc.

Acasă la Bădicu Moldovenesc

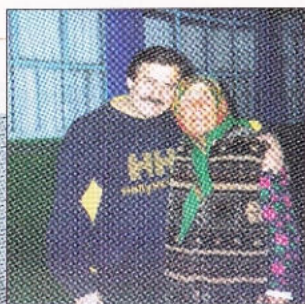
Acest început de legendă a luat naștere din expresia acelei vibrații particulare și elegante naturale îngemănate cu senzualitatea naivă și simțirea proaspătă, vie a sunetului născut chiar în momentul când coardele viorii parcă s-au îmbătat de fericire și iată-iață vor plesni... Și azi îmi imaginez clipa aceea, pe jumătate reală, pe jumătate vis ce-ți afectează sufletul pentru totdeauna.

Între pământ și cer — acel rege cu vioara sa vrăjită — Dumitru Botgros. De ce rege? Fiindcă unui lăutar de rând nu îi este dat să cânte așa, să cânte totul și despre toate pe coarda sensibilă a inimii.

...Cu un sfert de secol în urmă Dumitru Botgros, însoțit de cei din familie începând cu soția sa — Eugenia, apoi cu feciorii și fiicele Eufrosinia, Vasile, Gheorghe, Parascovia, Nicolae, Georgeta, Nătălița, Sofia, ginerii și nurorile, ba și nepoții mi-au cântat piese nemaiauzite până atunci pe scene sau la posturile de radio. În ecuația lor, a cântecelor ca formulă de constituire a unei familii muzicale, am întrevăzut acel fundament specific moldovenesc, ce-și trage seva din moștenirea folclorică transmisă prin ani și generații.

Împreună cu un alt lăutar cunoscut al Cahulului — Ignat Bratu — un timp au dat târcoale unui liceu de muzică de la Iași, apoi unei școli de muzică din Chișinău. Ulterior formează un taraf împreună cu Nicolae Țarălungă — trompetă, Gheorghe Ghindă — clarinet, Ion Filip — flaut, Alexe Bogdan — țambal, Ion Marinovici și Ignat Bratu — viori și în 1960 iau cu asalt scena în cadrul Decadei artei moldovenești la Moscova, câștigând medalia de aur. Mai mult timp lucrează conducător

artistic în satele Roșu, Bădicu, îndrumă activitatea caselor de creație populară de la Cahul și Vulcănești. Îi învață a cânta și pe alții. Și Nicolae, și Vasile, și Gheorghe au moștenit de la tatăl lor acea intuiție de „a prinde” muzica și de a o simți pe de-a-ntregul.

În tariful de familie predomină muzica instrumentală având culori proprii de stil, de sonoritate, ce-l diferențiază de alte ansambluri. E una să-l asculți pe Dumitru Botgros în repertoriul de inimă, acompaniat de feciori la nunți sau la cumătrii. Dar, probabil, numai prin părțile Cahulului putem vedea și o altă priveliște, care i-a adus lui nea Mitică epitetul de „lăutar strășnic”: la câțiva pași în fruntea cortegiului funerar o umbră de om cu vioara la inimă suspină un fel de doină-marș sau, poate, bocet... Și atât... Fără alămuri și tobe. De aici i se trage și porecla „Paganini de la Bădicu”...

Iar dacă vom încerca să căutăm izvorul de obârșie al vibrației creatoare a copiilor săi, numaidecât vom fi cuprinși de fluidul neobișnuit al muzicii peste ani și ani în căsuța

gârbovită dinspre marginea Bădicului, de gustul și perspicacitatea lui părintească. ...Aștern aceste rânduri și încerc senzația trăirii unui fenomen aparte, care a fost și rămâne în timp Dumitru Botgros **Om**ul — purtător de cultură, Dumitru Botgros **Violonistul** — unul dintre primii lăutari profesioniști din spațiul basarabean, personalitate publică ce s-a făcut cunoscută și prin impunerea și afirmarea conștiinței lăutărești la noi.

Ani de școală

Nicolae Botgros mărturisește: „Fiind vlăstar al familiei de lăutari care-l avea pe tata în frunte, celebru încă pe atunci în împrejurimile Cahulului și peste Prut, era firesc să încep școlirea în familie. Mama mea Eugenia Botgros-Munteanu, originară dintr-un sat de codru — Lucașauca Orheiului — nici nu-și închipuia să nu studiem aprofundat pe la careva școli. Astfel a insistat ca, din puținul ce-l avea în casă, toți cei opt copii să știm carte.

Tata avea și un sistem etnopedagogic al său, pe care îl aplica în familie: cei mici învățau de la cei mari; ca să câștigi dreptul de a cânta la vioară mai întâi poartă în spinare toba cea mare; fiecare copil trebuie să cânte la mai multe

instrumente, astfel că în orice situație puteam înjgheba un taraf de nuntă, o orchestră la baluri, la petreceri de tot felul etc.

Posibilitățile sale interpretative erau puse în valoare mai ales de repertoriul local: *Sârba de la Bădiu*, *Hora în două părți zisă și A bădicenilor*, *La ușa cortului*, *Jocul fatalei*, *Ungurica*, *Ghilabaua* sau *Țigăneasca* ș. a.

Avea și un repertoriu de ascultat: *Ceasornicul*, *Hora lui Dobrică*, *Hora de la Dunăre*, *Brăul*, *Struna împiedicată* (*Sârba și Gâjul*), *Ruseasca*, *Bulgăreasca* și o serie de creații de café-concert, precum și lucrări clasice.

La fel ca și vestitul Grigoraș

Dinicu tata practica unirea a două melodii prin contrast, ca să fie mai ușor „de ascultat“. Acest repertoriu la început l-am învățat „după ureche“. La Soroca însă pedagogul V. Postolache mi-a cultivat cu seriozitate un cult al gramaticii muzicale, care mai târziu mi-a ajutat la formarea mea ca muzician.

... Și iarăși îmi aduc aminte de bunul meu tată... Primele lecții de vioară mi-au rămas în memorie pentru toată viața. Tata m-a îndrumat pe o cale cu deschidere spre viitor: nici odată să nu mă opresc la cele obținute, să fiu în continuă căutare. Probabil, de aici au pornit toate. N-aș vrea să afirm astăzi că mi-am pus drept scop ca anume orchestra *Lăutarii* să devină cea mai bună, cea mai perfectă, cea mai apreciată și, în genere cea mai ... Dar pot afirma cu certitudine că toate calitățile de valoare și calificativele au venit prin muncă asiduă, prin atitudine serioasă și perseverență.

Astăzi am convingerea că pe lângă tehnica interpretativă, stilul specific mai este și repertoriul, care, de altfel, distinge o orchestră de alta. Crezul meu este că în scenă merită să fie cântate doar creații de valoare, să readuc în circuit acel tezaur folcloric pe care l-am moștenit, dar nu exclud nici creațiile de autor de calitate impecabilă. Numai astfel cântecul transmis din tată în fiu nu va muri nici odată.

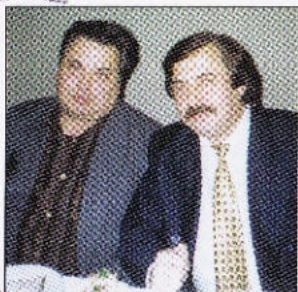
Sunt fericit că împreună cu Lidia, Cornel, Andriana și cu toată dinastia Botgros perpetuăm lecția învățată de la tata...

Scripcăraș cu strune bune...

Într-o frumoasă zi din 30 iunie 1972 Nicolae Botgros și Lidia Bejenaru au jucat cea mai frumoasă nuntă care a fost vre-o dată. Se zice că satul Tâplețești din județul Bălți nu i-a uitat nici până azi pe mirii la care toți nuntașii erau ... artiști.

...Întrebai frunza de nuc,
După cine să mă duc?
Întrebai frunza de fag
Și ea mi-a răspuns cu drag:

Nașule, Măria Ta...

Este descendent și el
dintr-o viță de lăutari
făleșteni, Dumitru
Lepădatu, nașul de
cununie al lui Nicolae
și al Lidiei.

Unde dragostea s-adună
Tot soare-i și vreme bună,
Poți să strângi fânul pe lună;
Scripcăraș cu strune bune,
Duce-m-aș cu tine-n lume,
Tu ești mândra, eu ți-s bade
Și nimic nu ne desparte.

Lidia Botgros-Bejenaru:

Interpretă ce știe să-și potențeze talentul nativ în doine de o vibrație intimă răscolitoare, cântece de dragoste, de dor și jale, de înstrăinare, de glumă și de petrecere, dar și în piese cu tematică meditativ-filosofică.

Fire modestă, soție, mamă și bunicuță — și cu acest prilej a preferat să vorbească nu despre sine, ci despre consoarta sa, a cărui sprijin și pavază este:

„Sunt convinsă că eu îl cunosc cel mai bine, deoarece împărțim împreună și bucuriile, și tristețile vieții.

Nicolae este o fire foarte sensibilă și nu fiecare îl poate înțelege. Și sunt obligată să mărturisesc purul adevăr: întotdeauna a dat dovadă de exigență față de tot ceea ce face. Este un soț atent și grijuliu, un tată cu multă dragoste pentru fiu, un bunel cu o afecțiune fără margini.

De altfel, cred că ați observat, în creația sa este multă bunătate și optimism, deoarece în fiecare melodie își lasă o părticică din suflet. Îi doresc să rămână tot așa, să fie apreciat și înțeles, deoarece o merită din plin.

Îi mulțumesc pentru tot binele făcut mie și colegilor, tuturor celor peste o sută de interpreți care au avut prilejul să colaboreze cu el.“

Cornel și Adriana

Harul de mare violonist al bunelului Dumitru Botgros i s-a transmis și nepotului Cornel. Urmaș demn de tatăl său Nicolae, Cornel a înșușit la perfecție arta interpretativă la vioară și la alte instrumente. Încă fiind student la liceul Ciprian Porumbescu s-a impus prin aranjamente muzicale originale dirijând formația *Hora Chișinăului*. Deloc întâmplător că alături de Nicolae și Cornel Botgros s-a format o talentată interpretă de cântece populare, înzestrată cu veritabile calități native și vocație — Adriana Ochișanu-Botgros.

Altminteri, s-a impus în familia Botgros și în orchestra *Lăutarii* într-un mod firesc, astfel cum primăvara vine cu mugurii promițători de rod, cum se revarsă în zorii dimineții o rază de soare pe cerul fără nori...

În copilărie și adolescență, de mână cu mămica Nina de la Căușeni, a fost prezentă la mai toate festivalurile și concursurile de folclor, de unde a cules premii și lauri.

La vârsta maturității artistice a înșușit veritabile probe de profesionalism și autenticitate a valorilor folclorice de sorginte țărănească, dar și lăutărească de la tatăl-socru Nicolae Botgros; de la mama-soacră Lidia Botgros-Begenaru a cunoscut grija pe care i-o poartă un înger păzitor; de la soțul Cornel Botgros — dragostea fără margini și stima pentru personalitatea în devenire. Drept rezultat — zeci și zeci de cântece pe care ni le aduce în dar tuturor...

Dintre ultimele cântece ale Adrianei l-am remarcat pe cel dedicat mamei:

Mă rog pentru mamea mea:
Să trăiască cât lumea,
Să trăiască numai bine,
C-o avut grijă de mine.

Cât am stat pe lângă ea
Mi-a dat toată dragostea,
M-o crescut — ea știe cum,
Dar nu m-o lăsat în drum.

Mamă, nu știu cum să-ți spun,
Cum să-ți mulțumesc acum...

Cristi

Este feciorul lui Cornel Botgros și al Adrianei Ochișanu-Botgros. Dar este nepotul lui Nicoale și strănepotul lui Dumitru Botgros. Pozele cu vioara și pianul trebuie luate în serios. Ca autor al acestor rânduri îl țin minte pe Cornel cum la vârsta de patru anișori în pauze la repetiții se apropia timid de tobă încercând-o cu sfârla, apoi de țambal ciupindu-i strunele, sufla în tuburile naiului. Dar, se pare, cântecul de lebedă, adică performanța excepțională este că feciorul

Cornel și nora Adriana au adus pe lume un copil mult dorit — Cristi, care l-a făcut pe maestrul aniversar Nicolae Botgros cel mai fericit bunel din mileniul trei.

...Va da Dumnezeu și vioara, pe care i-a dăruit-o lui Cristi primarul general al capitalei Serafim Urecheanu la spectacolul aniversar *Sărbătoare la zi mare*, va fremăta în unison cu cea a tatălui, bunelului și străbunelului...

Cristi de pe acum pare să manifeste interes pentru dirijat. Îi cunoaște pe toți muzicienii din orchestra *Lăutarii* și când are „inspirație” îi dojenește la fel ca și bunicul său cerând obținerea unor nuanțe la un instrument sau altul. De, viță de lăutari...

Dirijorii

Viță de lăutari Botgros ne-a adus în galeria oamenilor de cultură a Moldovei cinci dirijori: Dumitru Botgros cu taraful din satul Bădicu Moldovenesc, Vasile Botgros cu orchestra *Arcușul* din Sărata Galbenă județul Lăpușna, Gheorghe Botgros — la Tartaul și Ciobalaccia, Cornel Botgros — cu taraful *Hora Chișinăului* de la liceul *Ciprian Porumbescu* și, desigur, maestrul Nicolae Botgros.

Însă până a ajunge în fruntea Orchestrei Naționale de muzică populară *Lăutarii* s-a

impus în mai multe colective artistice de prestigiu:

1. Dirijor în orchestra de muzică populară *Ciocârlia* de la Edineț.
2. Violonist în orchestra *Mugurel* a Filarmonicii din Moldova.
3. Violonist în orchestra ansamblului academic de dansuri populare *Joc*.
4. Dirijor în ansamblul artistic *Ciocârlia* sub egida Ministerului de Interne al României.
5. Ansamblul artistic de muzică și dans *Lăutarii* al Ministerului Afacerilor Interne din Republica Moldova. Director artistic și prim-violonist maior de poliție Nicolae Botgros.
6. Orchestra Națională de muzică populară *Lăutarii*.

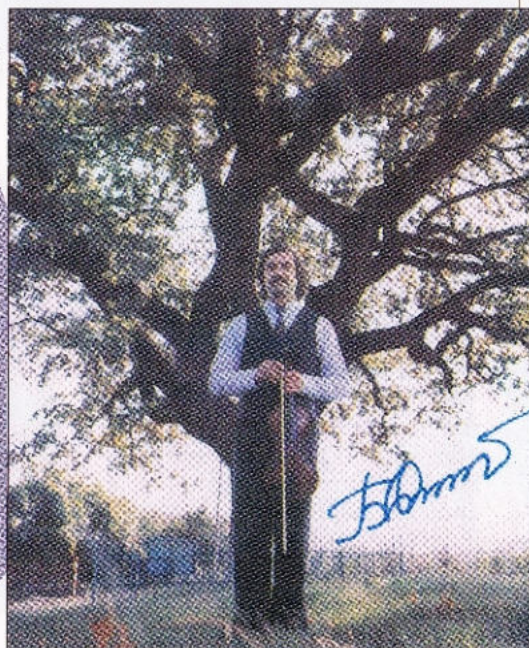
Vicara din lemn de trandafir...

NICULAI DE CANTEMIR
Se dedică ilustrului lăutar
Nicolae Botgros

Niculai de Cantemir —
Domnitor lăutăresc.
Are muzica guvern,
Un guvern moldovenesc.

Are muzica un cer —
Lună, soare și cocori,
Noi nu-l umplem cu rachete,
Noi îl umplem cu viori.

Are muzica părinți —
Mamă, tată, străbunici,
În folclor nu moare nimeni,
Că nu-i moarte pe aici.

Are muzica nepoți
Și-nainte viitor,
Nu e cântec pur și simplu,
Ci un cântec salvator.

Cântec ce lungeste veacul
Și ne face să trăim, —
Mor doar cei ce nu-nțeleg
Cu ce farnece doinim.

Are muzica aleși —
Unul este Niculai —
O vioară ca o ploaie
Pentru secetea de plai.

O albină cu arcuș —
Are muzica nectar, —
De cel dulce, de cel trist,
De cel vesel și amar.

Ca de spini câteodată
Și de flori de trandafir —
Domnitor lăutăresc,
Niculai de Cantemir.

Ion VATAMANU

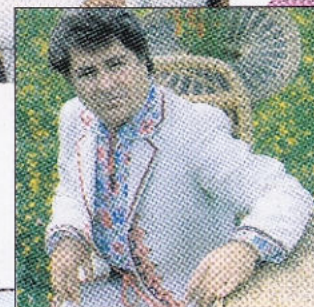

Soliștii orchestrei Lăutarii

Soliștii Orchestrei Naționale de muzică populară *Lăutarii*, care activează în cadrul Asociației concertistice și de impresariat *Moldova-concert*, director Valentin Goga, alături de alte două

prestigioase formații *Mugurel*, dirijor Ion Dascăl și *Fluieraș*, dirijor Sergiu Ciuhrii, sunt flori alese din grădina cu cântece ale neamului. Pe parcursul anilor ei s-au afirmat drept talente de excepție în arta interpretării vocale și ca instrumentiști virtuozii în stare să execute piese de rezistență din repertoriul de gen.

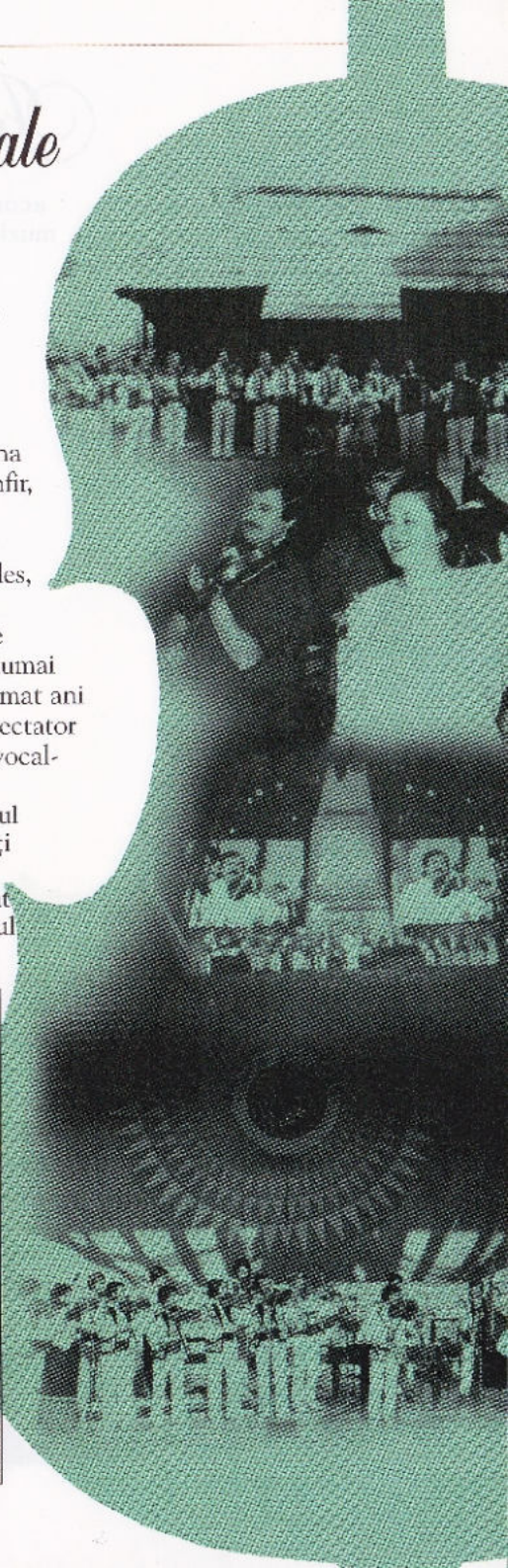

Turnee internaționale

Pe parcursul activității sale artistice de excepție Nicolae Botgros a participat la mai multe festivaluri, concursuri, turnee internaționale: în Grecia, Norvegia, Spania, Turcia, Italia, Rusia, Ucraina, Kazahstan, Austria, Franța, Germania, Elveția, Statele Unite ale Americii și din alte țări.

La Los Angeles cu Benone Sinulescu și Corina Chiriac, în Norvegia cu Valentina Cojocaru, în Germania cu Gheorghe Zamfir, cu cei mai notorii cântăreți la Festivalul *Cerbul de Aur* de la Brașov-România — peste tot a avut parte de aplauze și, mai ales, de ovații. După ce a câștigat Marele Premiu la festivalul *Zorii Crimeii* critica de specialitate menționa: „Deși fondată de numai șapte luni, ai impresia că orchestra s-a format ani în șir... *Lăutarii* au primit de la publicul spectator mai multe flori decât toate ansamblurile vocal-instrumentale la modă luate împreună...

Trebuie să iubești nespus de mult poporul căruia aparții și cultura lui, ca să poți interpreta muzica populară așa cum o fac *Lăutarii*. Bucură și faptul că interpreții sunt încă foarte tineri: asta înseamnă că destinul artei populare e în mâini sigure“.

La repetiții, înregistrări

Fața nevăzută a activității unui colectiv artistic o constituie repetițiile, înregistrările fonogramice și video, filmările la natură în cadrul unor documentare și emisiuni TV etc.

Bunăoară, la filmarea peliculei *Omul — orchestră* Nicolae Botgros a cântat singur la cele șaisprezece instrumente muzicale, pe care le-a suprapus.

O înregistrare în studiou — eveniment artistic istoric: celebrii cântăreți Maria Ciobanu și Ionuț Dolănescu, fiul ei.

Interpreți

acompaniați de Orchestra Națională de muzică populară Lăutarii

A ga Ludmila	Ciobanu Lucreția
Albot Vladimir	Ciobanu Maria
Aleco Ilie	Ciobanu Mihai
Antoci Oleg	Ciolacu Olga
Balaban Roxana	Ciubotaru Nicolae
Baltaga Andrei	Ciumac Angela
Baranciuc Petru	Clipa Margareta
Bararu Maria	Cojocaru Valentina
Barteș Ovidiu	Condurache Daniela
Bătrânu Mihai	Crulicovschi Nina
Bieșu Maria	Cuibaru Dorin
Bejenaru Lidia	Cuibaru Dorinel
Bivol Andrei	Deminciuc Nina
Boierică Doina	Diac Mariana
Botgros Corneliu	Dolănescu Ion
Botgros Dumitru	Dolănescu Ionuț
Botgros Gheorghe	Dubencu Victor
Botgros Nătălița	Duminică Vasile
Botgros Vasile	Duminică Vladimir
Botnaru Arseni	Ermurachi Nina
Brudaru Andrei	Fărcașu Dumitru
Buciu Angela	Florea Costel
Buldumca Ion	Florea Costel zis Pițigoi
Calotă Floarea	Fulea Ionuț
Calută Luminița	Furdui-Iancu Nicolae
Cașcaval Valeriu	Gheorghelas Vlad
Cazanoi Cezar	Ghimpu-Munteanu Veta
Căpraru Ioana	Giurj Florentina
Ceremuș Gheorghe	Giurj Petre
Cetulean Anatol	Glib Nicolae
Chiser Marin	Gronic Gavriil

Hanganu Dumitru
Hanganu Valeriu
Iovu Vasile
Istrati Anastasia
Ivănuș Margareta
Julea Zinaida
Laiu Nelu
Latășev Anatol
Lavric Laura
Leonti Laurențiu
Loghini Irina
Loghini Irinuca
Lozanciuc Alexandru
Lungoci Silvestru
Mihai Veronica
Moldovan Angela
Munteanu Drăgan
Munteanu Mihai
Mustea Andrei
Negrean-Brudașcu Sava
Neniță Ion
Novac Luca
Novac Nicu
Ochișanu Adriana
Pandelescu Vasile
Paulencu Ioan
Păun Nelu
Peter-Predescu Valeria
Pomohaci Cristian
Pugnă Alexandru
Puică Anișoara
Robu Nicolae
Rudenco Boris
Ruscior Cristi
Rusu Angela
Rusu Igor
Sarabaș Maria

Sava Nicolae
Sava Nicușor
Savițchi Valentina
Sălăjanu Dinu Iancu
Serbușcă Vladimir
Severin Grigore
Sfetcu Ileana
Sidău Ionuț
Sima Steliana
Sinulescu Benone
Stan Aneta
Stângă Adam
Stoican Angelica
Sulac Doina
Sulac Nicolae
Suruceanu Ion
Ștefăneț Alexandru
Ștefăneț Anatol
Ștefăneț Eduard
Tălămbuță Ionel
Tălămbuță Radu
Tănăsescu Floarea
Târșu Simion
Toderașcu Mihai
Tregubencu Timofei
Turda Gheorghe
Turcu Cristina
Turcu Elizaveta
Vasilică Liviu
Velicu Mioara
Vicoveanca Sofia
Voica Andreea
Voica Nicoleta
Zaha Florica
Zamfira Dumitru
Zamfir Gheorghe
Zidaru Nelu

In amintirea lăutarilor

Există în repertoriul Orchestrei Naționale de muzică populară Lăutarii o compoziție de autor a muzicianului Nicolae Botgros, pe care critica de specialitate o compară cu Balada lui Ciprian Porumbescu sau cu Poloneza lui Oghinski. Această piesă de rezistență — *În amintirea lăutarilor* — a devenit mai gravă și mai consistentă în profunzime după ce autorul a realizat o nouă redacție a ei în urma trecerii în eternitate a tatălui Dumitru Botgros și a surorii Sofiica.

Extras din Regulamentul-cadru:

Concursul Național de interpretare la vioară Dumitru Botgros va avea loc în perioada 18-19 ianuarie 2003 în municipiul Cahul ca parte componentă a Festivalului Național Nicolae Botgros. Concursul este organizat de Ministerul Culturii, Consiliul Județean Cahul, Direcția Județeană cultură Cahul, Primăria mun. Cahul și direcțiile cultură din teritoriu.

I. Obiectivele Concursului

- Comemorarea distinsului lăutar Dumitru BOTGROS.
- Promovarea creației muzicale autentice.
- Propagarea stilului și manierei lăutărești autentice de interpretare instrumentală.
- Îmbogățirea repertoriului lăutarilor violoniști.

II. Condiții de participare și apreciere

Fiecare concurent va interpreta câte trei melodii folclorice cu caracter diferit, una în mod obligator din repertoriul lăutarilor Dumitru și Nicolae BOTGROS (la latitudinea concurentului). Criterii de evaluare:

- autenticitatea și diversitatea repertoriului;
- respectarea zonei/vetrei folclorice pe care o reprezintă interpretul;
- măiestria interpretativă;
- ținuta scenică.

Vor fi acordate următoarele mențiuni:

- Marele premiu — 2500 lei
- Premiul I — 1500 lei
- Premiul II — 1000 lei
- Premiul III — 800 lei

III. Desfășurarea Concursului

Sosirea participanților la concurs la 18 ianuarie 2003 până la ora 12.00, la Palatul Culturii din municipiul Cahul.

Repetiții cu orchestra de muzică populară Izvoarașul din Cahul — de la ora 13.00 la Palatul Culturii.

Începutul concursului — 18 ianuarie 2003, ora 16.00, Palatul Culturii Cahul.

Laureații concursului vor participa la spectacolul de gală ce va avea loc la 19 ianuarie 2003, ora 16.00, în cadrul spectacolului jubiliar. Interpreții vor fi acompaniați de orchestra de muzică populară Lăutarii dirijată de Nicolae BOTGROS, artist al poporului, cavalier al Ordinului Republicii.

Concursul
național
de interpretare
la vioară

Dumitru
Botgros

Cahul, 18-19 ianuarie 2003

Festivalul Național Nicolae Botgros

Din program:

- Joi, 16 ianuarie 2003
Conferință de presă cu participarea
colaboratorilor mass-media în domeniul
culturii și artei.
- Sâmbătă, 18 ianuarie 2003
 1. Inaugurarea Zilelor Lăutarilor
Moldoveni cu prilejul omagierii maestrului
Nicolae Botgros la 50 de ani.
 2. Concursul de interpretare la vioară
Dumitru Botgros. Etapa de preselecție.
- Duminică, 19 ianuarie 2003
 1. Concursul de interpretare la vioară
Dumitru Botgros. Gala laureaților și
acordarea premiilor.
 2. Spectacol extraordinar la Palatul
Culturii din municipiul Cahul cu Orchestra
Națională de muzică populară *Lăutarii*.
Dirijor și prim-violonist Nicolae Botgros,
artist al poporului.
- Marți, 21 ianuarie 2003
Sesiune de comunicări în Sala Mică a
Academiei de Științe a Moldovei cu

genericul *Arta lăutărească: de la Barbu Lăutaru la Nicolae Botgros*. Participă colaboratori de la Institutul Studiul Artelor, Institutul de Literatură și Folclor, Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice, Comisia Națională UNESCO din Republica Moldova.

• Miercuri, 22 ianuarie 2003

O seară magică împreună cu maestrul Nicolae Botgros la Televiziunea Națională a Moldovei. Emisiune în direct cu telespectatorii. În studiou participă ministrul culturii Veaceslav Madan, compozitorul Constantin Rusnac, muzicologul Aurelian Dănilă, etnologul Tudor Colac, rapsodul Nicolae Sulac, Nicolae Botgros, artist al poporului. Moderatoare — Nătălița Moraru.

• Sâmbătă, 25 ianuarie 2003

Sărbătoare la zi mare. Spectacol extraordinar cu Orchestra Națională de muzică populară *Lăutarii*. Director artistic și prim-dirijor Nicolae Botgros, artist al poporului.

Participă distinși rapsozi ai neamului: Nicolae Sulac, Dumitru Blajinu, Nicolae Ciubotaru, Arsenie Botnaru, Lidia Bejenaru, Adriana Ochișanu, Ioana Căpraru, Ionuț Dolănescu, Sofia Vicoveanca, Dinu Iancu Sălăjanu, Ovidiu Barteș, Angela Rusu, Irina Loghin, Mihai Ciobanu ș. a.

Scenografia — Petru Balan.

Sunete — Nicolae Grigoruță.

Șef de scenă — Alexandru Mariancic.

Prezentatori Aurelia Vasilică și Victor Mihalace.

Prim-regizor Tudor Colac, regizor

în scenă Nicolae G. Rusu.

Arta lăutărească: de la Barbu Lăutaru la Nicolae Botgros

Cu acest generic în Sala Mică a Academiei de Științe a Moldovei la 21 ianuarie 2003 a avut loc sesiunea de comunicări prilejuită de aniversarea a 50-a de la nașterea muzicianului Nicolae Botgros. Sesiunea s-a desfășurat sub egida AȘM și Comisiei Naționale UNESCO din Republica Moldova.

PROGRAM

Cuvânt inaugural

Academician Alexandru Roșca

Moderatori:

Dr. Tudor Colac

Dr. Victor Ghilaș

1. Arta lăutărească în contextul muzicii tradiționale.

Victor Ghilaș, doctor în muzicologie,
Institutul Studiul Artelor al AȘM

2. Familia de lăutari. Repere etnologice.

Tudor Colac, doctor în etnologie,
Institutul de Literatură și Folclor al AȘM

3. Din neam străvechi de lăutari. O încercare de a reconstitui arborele genealogic al dinastiei Botgros.

Vladimir Ciubuciu, doctor în istorie

4. Tradiții lăutărești din secolele trecute.

Constantin Rusnac, maestru în arte

5. Cântecul de lume în repertoriul Mariei Tănase.

Maria Mocanu, cercetător științific,
Institutul de Literatură și Folclor al AȘM

6. Cobza în taraful de lăutari.

Victor Botnaru, lector superior,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

7. Vița de lăutari Bunea de la nordul Moldovei.

Diana Bunea, lector superior,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

8. Aspecte ale vestimentației lăutarilor din sec. XIX-XX.

Varvara Buzilă, doctor în filologie,
Muzeul de Etnografie și Istorie Naturală

9. Taraful Dumitru Botgros de la Bădicu Moldovenesc.

Vasile Chiseliță, doctor în muzicologie,
Institutul Studiul Artelor al AȘM

10. Lăutarii Petru Crețu Șolcan. Aspecte stilistico-poetice ale repertoriului.

Grigore Botezatu, doctor în filologie,
Institutul de Literatură și Folclor al AȘM

11. Nicolae Botgros — muzician polivalent.

Victor Ghilaș, doctor în muzicologie,
Institutul Studiul Artelor al AȘM

12. Lăutarii în cadrul nunții basarabene.

Svetlana Badrajan, doctor în muzicologie,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

13. Fenomenul lăutăriei și tradiția populară.

Vasile Chiseliță, doctor în muzicologie,
Institutul Studiul Artelor al AȘM

14. Elemente lăutărești în repertoriul cântăreților contemporani.

Angela Ciochină, lector superior,

Academia de Muzică,
Teatru și Arte Plastice

În cadrul sesiunii de comunicări va participa maestrul Nicolae Botgros cu un taraf tradițional de lăutari.

Va fi lansat un set de CD-uri cu înregistrări din repertoriul orchestrei Lăutarii

Constituirea Asociației lăutarilor din Moldova

• Sofia Vicoveanca. „Doamne-ajută-ntr-un ceas bun”:
Bat pământul fără milă, Arz-o focu' cale lungă ș. a.

• Orchestra Lăutarii: Hora Mărțișorului, Hora de la Vad,
Sârba de la tata, Hora lui Gh. Ghindă ș. a.

• Adam Stângă. Un virtuose de la trompette:
Sârba de pe valea Prutului, Hora ursarilor,
Hora dinspre ziuă, Hora lui Timofei ș. a.

• Valeriu Cașcaval. The virtuosos of cymbal.

• Gheorghe Zamfir. Inedit. Hora românilor and
Țiganiada. Orchestra Lăutarii din Chișinău: Cine-a
pus cârciuma-n drum, Hora Țiganilor amărâți și triști,
Brăul din Găiești, Hora de la Clejani, Un țigan avea o
iapă, Sârba lui Petre, Hora Țiganilor bogați și veseli,
Ursitoare, ursitoare ș. a.

• Mikhail Jourjou. Panflete. Orchestra Lăutarii.

• Dinu Iancu Sălăjanu. Omu-i ca și floarea: Dragu-
mi e unde-am venit, Doamne, cât de scurtă-i viața,
Împărate, împărate, Așa-s mîncat de străini, Luai cai,
luai căruță, Strânge omul ca furnica ș. a.

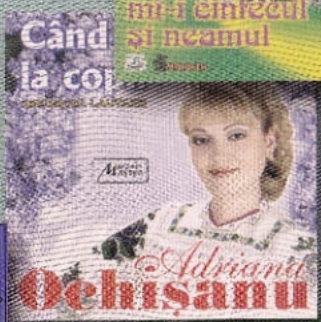
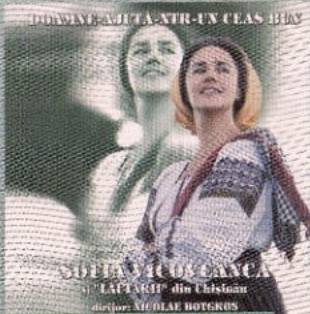
• Cristi Ruscior. La vatra focului străbun: Țărăneasca
de pe Remezeu, Sârba de la Dărmănești, Bălăceanca,
Sârba de la Dorohoi, Todireanca, Bătuta din Siminicea ș. a.

• Lidia Bejenaru, Viața e frumoasă: Ce-mi doresc dușmanii
mei, Frunză verde ești pe lume, Astăzi este ziua mea, Hai la hora
strămoșească, Zi-i, lăutar, Pui de dragoste năucă ș. a.

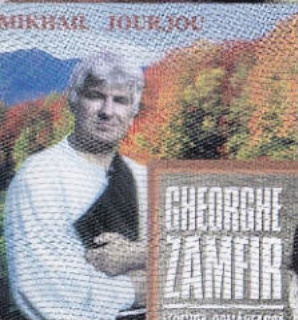
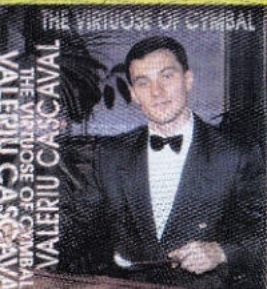
• Am fost pe la mine-n sat. Cântă Nicolae Glib și orchestra
de muzică populară Lăutarii: Sunt fecior de harnic neam, Așa
trec zilele mele, Nașule, Doar o viață are omul ș. a.

• M-a cuprins un dor de mamă. Lidia Bejenaru
și orchestra de muzică populară Lăutarii: La casa
cu mulți copii, Pe drumul Ciocraului, Fetelor, vă
dau un sfat, Suntem frați, suntem surori, Măi
bărbate, omule ș. a.

• Când ești mamă la copii. Adriana Ochișanu-
Botgros și orchestra de muzică populară
Lăutarii: Mă rog pentru mama mea, Cucule,
pasăre mîndră, Doar o dată-n an e ziua ta,
Chef timișorean, Hai veniți pe ospețe ș. a.

Discografie selectivă, casete

Albumul dublu Floarea înfloreste-odată: De dragostea Aniței, Mă dusei la horă-n sat (S 30 15719 22);

• Brâul, Pe-o cărare înspre Prut, Jocul de la Manta, Două melodii de joc de la Bădicu (S 30 20143 006);

• Lăutarii. Melodiile lăutarilor: Ca la Bădicu, În amintirea lăutarilor moldoveni (S 30 24877 002);

• La casa cu grinzi bătrâne: Duminică la horă-n sat, Departe sunt de casă, Am venit la nuntă-n sat, Ce-ai făcut, mândră, cu mine? Of, dorule greu (S 30 23377 009);

• Virtuozii Basarabiei. Disc omagial 30 de ani de activitate. Nicolae Botgros, 2000: Sârba zârneștilor; Joc păstoresc, Corăghiasca pe 12, Doina Banatului, Hora Basarabiei, Hora Mărțișorului, Hora cu bucluc;

• Ionuț Dolănescu and Lăutarii orchestra. Romanian folklore Music;

• Din neam străvechi de lăutari. Dinastia Botgros: Sârba lui Dumitru, Am trecut, lume, prin tine, Cântă-mi, lăutare, Cum poate-un părinte face, Hora lui Nicolae Tudos, Corăghiasca din Bacău;

• Drag mi-i cântecul și neamul. De dragul prietenilor mei: Gheorghe Zamfir, Lidia Bejenaru, Adriana Ochisanu-Botgros, Zinaida Julea, Nicolae Glib, Sofia Vicoveanca, Valentina Cojocar, Nicolae Sulac, Maria Ciobanu, Ionuț Dolănescu, Ioana Căpraru, Nicolae Ciubotaru.

• Gheorghe Zamfir. Legendă românească: Ciobănaș cu trei sute de oi, Aseară vântul bătea, Barbu Lăutaru, Am o mândră mititică, Sârba lui Damian, Sârba lui Budală;

• Sofia Vicoveanca. „De dor de frumos pe lume”

Ce mi-e drag pe lumea asta?

Să fie titlul de mai sus o întrebare retorică?
Un cunoscut cântec popular glăsuiește:

*Florică, floare-albastră,
Ce mi-e drag pe lumea asta?
Calul, pușca și nevasta.
Calul mă călătorește,
Pușca de hoți mă păzește
Și nevasta mă iubește...*

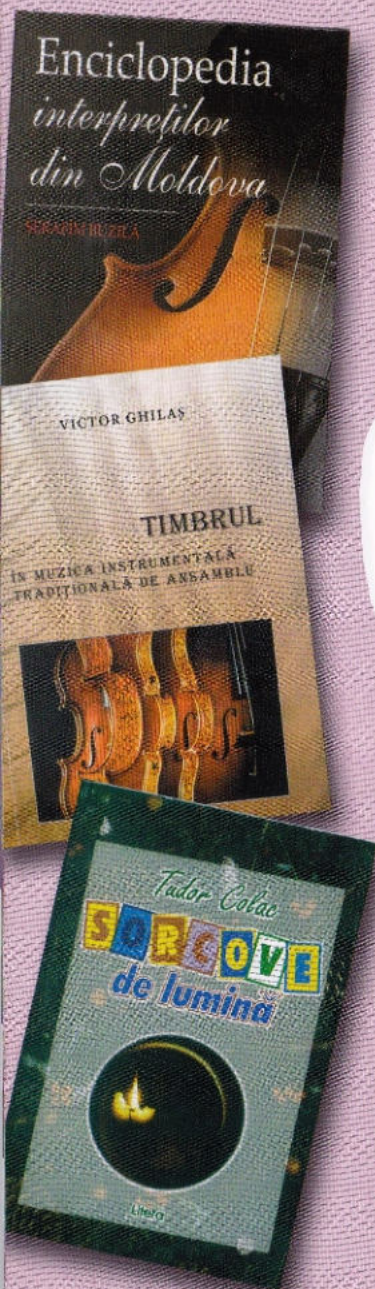
Să admitem că imaginea fotografică alăturată
a surprins întâmplător esența cântecului în cauză...

Ceea ce însă îl caracterizează plenar pe Nicolae
Botgros este omenia, bonomia, sinceritatea, cinstea
și adevărul.

Aceste calități le-a afirmat în relațiile cu prietenii sai
și cu o întreagă ceată de fini și finuți. Chiar dacă la anumite
etape a fost prea dur în atitudinea sa de conducător,
a rămas și până astăzi bun prieten cu toți muzicienii
de care s-a despărțit. De remarcat că se află astăzi
la a cincea formulă de orchestre fondate
și îndrumate de maestru. Sute de interpreți
au împrumutat de la Domnia Sa criteriile
principale de activitate într-un ansamblu:
profesionismul și onestitatea, slujirea
cu dăruire totală muzicii populare.

Bibliografie selectivă

- Nicolae Botgros, în: *Moldova*, nr. 10, 1980;
- Colac Tudor (Costiceanu T.), *La un început de mit...*, în: *Literatura și Arta*, 1.1.1980;
- “Toacă Maria, Mult zice cu dor”, în: *Zorile Bucovinei*, 4.IV.1981, Cernăuți;
- Olteanu Constantin, *Cântecul miresei*, în: *Tinerimea Moldovei*, 4.IX.1981;
 - Iuncu Rodica, *Cântând m-am simțit mai aproape de casă*, în: *Literatura și Arta*, 10.IX.1981;
 - Blajinu Mircea, *Din neam de lăutari*, în: *Viața satului*, 1.II.1983;
 - Vartic Andrei, *O vioară și o horă pentru pace*, în: *Literatura și Arta*, 26.XII.1984;
 - *Literatura și Arta Moldovei. Enciclopedie*, vol. I, 1985;
 - Botgros Nicolae, *Cântă-mi așa cum cântă natura, cum șoptesc frunzele*, în: *Moldova*, nr. 7, 1988;
 - Olteanu Constantin, *Nicolae Botgros*, în: *Femeia Moldovei*, nr. 4, 1989;
 - Belicov Serafim, *Despre și pentru lacrimă*, în: *Moldova socialistă*, 8.VII.1990;
 - *Dicționar enciclopedic moldovenesc*, 1989, Chișinău;
 - Rusu Nicolae, *Fenomenul Botgros*, în: *Viața satului*, 8.I.1994;
 - Iuncu Rodica, *Nicolae Botgros*, în: *Ecran magazin*, nr. 9, 6.III.1995, Brașov;
 - Roibu Nicolae, *Nicolae Botgros*, în: *Flux. Magazin săptămânal*, 26.XII.1997;
 - “Buzilă Serafim, *Enciclopedia interpretilor din Moldova*, Editura ARC, Editura MUSEUM, 1999;
 - Colac Tudor, *Închinare la vatra familiei*, în: *Sorcove de lumina*, Litera, 2001, p. 37;
 - Caciuc Anatol, *Nicolae Botgros, ram viguros al unei dinastii de lăutari*, în: *Capitala*, 25 ianuarie 2003;
 - Dabija Nicolae, *Triptic*, în: *Literatura și Arta*, 30 ianuarie 2003.

Permanența izvoarelor

Aprecieri, felicitări

Maria Bieșu:

Indiscutabil, Nicolae Botgros este un talent de excepție, dar și un Om cu rare calități, ceea ce îi permite să se bucure de stima și aprecierea celor din jur. Când îl ascult, mă bucur nespus de mult că există, că poporul nostru are un asemenea violonist și dirijor.

Gheorghe Zamfir:

De la prima întâlnire maestrul Nicolae Botgros m-a cucerit prin virtuozitate și măiestrie interpretativă, prin enorma capacitate de muncă, cu care, de altfel, electrizează toată orchestra. Nicolae Botgros s-a depășit pe sine cu fenomenala sa orchestră... Acest artist și om excepțional a fost alături de mine în cele mai subtile trăiri și nuanțe, redând exact stilul și culoarea fiecărei piese. Că a fost vorba de *Țarina de la Abrud*, de *Barbu Lăutaru*, de *Sârba lui Pompieru*, *Purtata*, *Cântec de nuntă*, *Mândrele*, *Ciobănaș cu trei sute de oi* sau orice altă piesă... Nicolae Botgros cu orchestra sa de lăutari s-a dăruit total unei mari cauze, unei cauze sfinte, cea de redare exactă a imaginii românești în sunet, în ce a creat acest popor mai frumos în toată existența sa, *Folclorul muzical*. Să fim mândri că avem o asemenea muzică, asemenea oameni...

Grigore Vieru:

Dragă Nicolae Botgros,
Atât de puțini sunt anii pe care i-ai împlinit, atât de mult este harul pe care-l ai!

Regret mult că fiind departe peste Ocean, nu am ciocnit cu tine un pahar de vinisor din Bădicu Moldovenesc cu ocazia sărbătoririi zilei tale de naștere. Să știi că America pe care am vizitat-o ar putea fi cea mai frumoasă țară din lume dacă ar avea și lăutarii noștri. Am plutit grabnic spre plaiul natal pe aripile cântecului strămoșesc.

Să ne trăiești!

Eu sînt Barbu Lăutarul

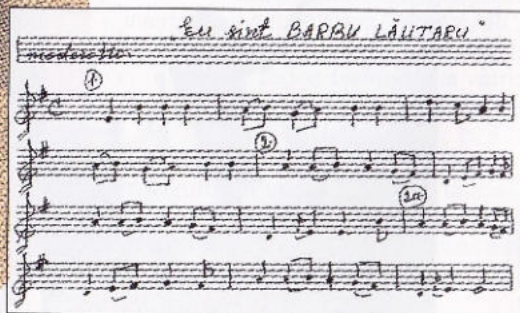
Eu sînt Barbu Lăutarul,
Starostele și cobzarul,
Ce-am cântat pe la domnii
Și la mândre cununii.

Of-of-of, mi-aduc aminte,
Of-of-of, cum mai-nainte
Nici un chef nu se făcea
Fără astă cobză-a mea.

Cobza mea a fost vestită,
Veacu-ntreg a fost cinstită
De boierii de pe-aicii,
Ba chiar și de venetici.

Voi, boieri din lumea nouă,
Ascultați ce vă zic vouă:
Să-nchinați câte-un păhar
Pentru Barbu Lăutar.

Mai turnați un vin gustos
Pentru Niculai Botgros!

LĂUTARI ROMÂNI CONTEMPORANI*

ALBESŢEANU ION - vioară
 APAN VALERIU - nai
 BĂLUŢĂ NICOLAE - clarinetist
 BANU IONEL - violonist
 BELMUSTĂŢĂ MOISE - violonist
 BIDIREL ALEXANDRU - violonist
 BISTRIŢA RENUŞ - taragostist
 BOTOCA EFTA - violonist
 BOTGROS NICOLAE - violonist (Chişinău)
 BUDALĂ MARCEL - acordeonist
 CHISĂR MĂRIN - fluteraş
 CIOACĂ FLOREA - violonist
 CIOCAN NELU - naist
 CIUCIU NICOLAE - ţambalist
 CIUCIU-MĂRINESCU, D. - ţambalist
 COCOŞ IOSIF - ţambalist
 GRĂCIUNESCU NICOLAE - acordeonist
 CRISTEA IONEL - violonist
 GABABULEA GEORGE - violonist
 DINICU ION - violonist
 DINICU IONEL - violonist
 DOBRE CONSTANTIN - naist
 DRĂGOI ION - violonist
 FĂRĂMIŢĂ LAMBRU - acordeonist
 GAVRIŞ EMIL - violonist
 KLAZIM GRIGORE - cobzar
 IORDACHE TONI - ţambalist
 JULEA VASILE - violonist
 LĂUREANU ION - cimpoier/fluteraş
 LĂSCUŢ-FĂGĂRAŞANU, TRAIAN - clarinetist
 LUCA DĂRIAN - naist
 LUCA-BĂNĂŢEANU, ION - violonist
 LUŢĂ-IOVIŢĂ, NICOLAE - taragostist
 NICLĂUŞ FRANCING - violonist
 NILU ION - taragostist
 OCHIALBI DUMITRU - violonist
 ONORIU ION - acordeonist
 PANTAZI GHEORGHE - ţambalist
 PĂTURICĂ ION - cobzar
 PETREUŞ ION - violonist
 PĂRVU NICOLAE - naist
 PANĂ TUDOR - violonist
 PANĂ PETRICĂ - violonist
 PANĂ GEORGIANA - naistă
 RUDĂREANU ILIUŢĂ - clarinetist
 SCHINĂ ION - ţambalist
 SIMION RADU - naist
 SPIRESCU-OLTENEŢĂ C. - violonist
 STANCIU SIMION - naist
 STĂNESCU BOB - ţambalist
 UBIĂ ILIE - acordeonist
 VIŞAN NICOLAE - ţambalist
 ZĂMPFIR GHEORGHE - naist
 ZLOTEA ION - cobzar

*(Din cartea: Viorel Cosma *Lăutarii de ieri şi de azi*,
 Bucureşti, 1996, pag. 381-382)

Să le mulțumim
că ne-au păstrat muzica,
această comoară
ce abia acum o prețuim;
numai dâșii ne-au dezgropat-o,
au trecut-o și au dat-o în păstrare
din tată în fiu, cu acea grijă
ce o au pentru ce le e
mai scump pe lume:
cântecul!

George ENESCU

